

1958-tól 1963-ig öt helyen is raboskodott: Bukarestben, Jilaván, Botosaniban, Szamosújváron, majd betegen, legyengülve a Duna-deltában dolgoztatták. Amikor kivitték munkára a Duna mocsaraihoz, annyira gyenge volt, hogy még a kapát sem bírta fölemelni. Kovács Béla gyulafehérvári ordinárius segítette sokáig, mivel ő meg volt edződve a hatévi börtönmunkától. Ő végezte Ervin atya helyett a számára kiosztott munkát is. Valamikor szülőfalujukban szomszédok voltak, sőt rokonok is, de később ádáz ellenfelek lettek. S ime! Ilyen az isteni gondviselés, az ellenségeket is egymás segítőjévé teszi!

1964. augusztus 2-án a Piatra Fraecăței-i táborból amnesztiával szabadult. Akkor még nem tudhatta, hogy a Szoboszlay-perben tizenegy halálos ítéletet hoztak. 1958 szeptember elején végre is hajtották. A per többi tagját összesen 1300 évi börtönbüntetéssel sújtották.

Ma sokan tudják szerzte a világon, hogy Főtisztelendő Ferencz Béla- Ervin ferencrendi szerzetes papot 1958-ban hitéhez, magyarságához, a rábizott hűvekhez való rendíthetetlen hűségéért ítélték börtönbüntetésre. Még ma is köztünk él szerényen, félrehúzódva egy erdélyi falucska plébániáján, Gyergyószárhegyen. 2006. október 23-án Csíkszeredában az 56-os szabadságszobor avatási ünnepsége után Dr. Szabó Béla, csíkszeredai főkonzul, P. Ferencz Béla-Ervin ferencrendi szerzetesnek ünnepélyes keretek között átnyújtotta a Magyar Köztársaság Érdemrendjének arany fokozatát, Magyarország egyik legnagyobb elismerését. Megérdemelte. Hála Istennek, hogy a ferences atya megérhette ezt, amely az egész magyarság megbecsülését is jelentette egykori tetteiért, hűségéért.

Vezető tanár: *Mirk László*

Portik Szabó Izabella

Bibliográfia: *Hetényi Varga Károly: Szerzetesek a horogkereszt és a vörös csillag árnyékában Székelyföld. Magyar Katolikus Vallási Lexikon. Bp. 1997. 634. old.*

Stettner László emlékezete

2002. október 23-án a Lánycsöki Általános Iskola alsó tagozatos nevelői, Farkasné Bóviz Ágnes vezetésével kiállítás rendeztek a lánycsöki Népházban-kultúrházban, és emlékbeszédet tartottak Stettner László tanár életútjáról, aki 1956-ban Lánycsökon a forradalmi tanács elnöke volt.

Az ünnepségre meghívták a tanár gyermekeit. Minden osztályból néhány tanuló és a tantestület tagjai elmentek a lánycsöki temetőbe és megkoszorúzták Stettner László tanár sírját.

1956 októberében csak néhány napig tartott a forradalom. 1956-ban már tizenegy éve béke volt, de valami vihar előtti csend honolt az országban. Budapesten és néhány vidéki városban készült valami. A ti szüleitek még nem éltek akkor, de nagyszüleitek és dédszüleitek már felnőttek vagy iskolások voltak. Az ő történelemkönyvük másként írta le 1956 októberének napjait.

Élt egy tanár Lánycsökon, ebben a Baranya megyei faluban, akit ma is szeretnénk megkérdezni:

– Tanár úr kérem, hogy is volt?

– Csukjátok be a könyvet és elmesélem hogyan történtek azoknak a napoknak az eseményei.

Mert más a könyv – és más az élmény. Az átéljt jó és rossz, a látott szép és csúnya, a lélekké markoló, a miérre választ nem adó tapasztalás.

Az ezeréves Magyarországnak, a magyar történelemnek ez az ünnepe van időben hozzánk a legközelebb. 50 éves, aki azon a napon született. Iskolás vagy felnőtt gyerekei vannak. Dolgozhat irodában vagy gyárban, vezethet traktort vagy autót, lehet szakmunkás vagy gyárigazgató – de lehet sajnos munkanélküli is. Tehát közöttünk él.

Aki azon a napon az újért, a változásért szót emelt, harcolt, értünk küzdött, szóval vagy tettekkel – már nem biztos, hogy köztünk él. Hiszen 1956-ban már felnőtt ember volt. De akkor fiatal volt és bátor, őszinte, azt tette és mondta, amit gondolt.

Iskolánkban dolgozott és a tanítványokért élt 1948-tól 1971-ig Stettner László tanár úr. Földrajzot és történelmet tanított. 1911. február 16-án született Pélmónostoron. Ez a helység a háború előtt Magyarországhoz tartozott. Laci bácsi édesapja Frigyes főherceg uradalmának – a mai Sátorhely és környéké-

nek – jószágigazgatója volt. A jószágigazgató azt jelenti, hogy a földbirtok gazdálkodását vezető mezőgazdasági szakember.

Stettner László tanulmányait a bölcsészettudományi karon fejezte be 1936-ban. Elhelyezkednie nehéz volt, ezért Siófokon a Magyar Királyi Meteorológiai Állomáson vállalt munkát. Életébe közbeszólt a háború. Sok hasonló korú fiatalal megjárta Oroszországot. Híradósként szolgált – hiszen földrajz szakja erre alkalmassá tette. A háborút túlélte, de hadifogságba került. Hazatérte után tanári munkára jelentkezett. Két állás közül választhatott – kinevezése után 1948-ban a lánycsóki iskolához került.

Szakmájában kiváló tanár volt. A gyerekekhez közel került, értett a nyelvükön, jól magyarázott. Földrajzból megkövetelte a térképen való alapos tájékozódást. Előfordult, hogy a tanulóknak háttal állva kellett egy-egy országot megmutatni. Fogadást kötött tanítványaival, hogy válasszanak egy várost, ő megmondja milyen, folyó – patak folyik rajta keresztül. Történelemóráit átélte vagy hallott főúri eseményekkel színesítette. Régi anekdotákat is mesélt. Az évszámokban viszont nem ismert kegyelmet. Hosszú pályafutása alatt mindig új vázlatokkal felkészülve ment be óráira. A régieket eltette és osztályonként újat írt. Az általános iskolát *muszáj* iskolának nevezte. Ezt mindenkinek el kell végeznie. A további iskolákat mindenkinek *igénye* szerint.

Stettner tanár úr kollégáival szemben is tisztelettudó volt. Ő mindenkit tisztelt – ezért őt is mindenki tisztelte. A fiatal kollégákat segítette, tanácsokkal látta el. Elismerte a másképpen való gondolkodást. Angolul és németül beszélt. Ismerte más országok kultúráját. Laci bácsi már az ötvenes években európai gondolkozású volt. Művelődési otthoni igazgatást vállalt, színdarabokat tanított be, ezekkel a műkedvelő előadásokkal szórakoztatták a falu lakosságát.

1956-ban az október 23-át követő eseményekkor egyetemi végzettsége miatt kérték fel a Forradalmi Tanács elnökének Lánycsókon. Fegyveres megmozdulások szerencsére nálunk nem voltak és ez Laci bácsinak is köszönhető. 1956. október 23. után felvonulás volt a faluban. Egy résztvevő így mesélt erről: a felvonulás résztvevői a Dózsa utcán vonultak végig. Az Erdélyi utca kereszteződésénél megálltak. Laci bácsi itt mondta el a Szózatot. Ki mert állni mint Petőfi a Múzeum lépcsőjére. Az egybegyűltek a Kossuth utcán énekelve vonultak le a Népházba. És az ott megtartott beszédében úgy szólt a társasághoz, az összegyűlt fiatalokhoz, olyan hazafias, hazaszeretettől zengő beszédet mondott, hogy a hallgatóság könnyezett. Laci bácsi a forradalom jellegéről beszélt, Magyarország függetlenségi óhajáról. A magyar nemzet azt kívánja, ne legyen szovjet katona hazánkban.

Ezért a beszédéért és a Forradalmi Tanács elnöki tisztségének elvállalása miatt börtönbe zárták. Fél évet töltött Kistarcsán. A börtönben az ország különböző városából hasonló sorsú társakkal volt bezárva. Minden nap más tartott előadást, vagy mesélt – végzettségének megfelelően.

Amíg Laci bácsi a börtönben raboskodott, a felesége lelkiileg, szellemileg összetört. Amikor elítélték igazgatóhelyettes volt. Büntetésének letöltése után újra taníthatott. A gyerekek nagy örömmel fogadták, mindenki éljenzte. A megható pillanat könnyeket csalt a tanár úr szemébe.

Hazatérte után soha nem beszélt szidalmazva azokról, akik őt börtönbe juttatták. Emberként tűrte, viselte sorsát.

2002-ben osztálytalálkozót szerveztek a régi diákjai, akik akkor ünnepelték 50. születésnapjukat. Úgy emlegették Stettner László tanár urat, mint szakmájában a legkiválóbb pedagógust. Olyan ember volt, akinek megjelenése, személyisége tiszteletet parancsoló volt. Ha bement az osztályba és letette a naplót, a tanulók már fegyelmezetten álltak. Nem kellett, hogy hangát felemelje. Diákjai szeretetét és tiszteletét szakmai tudásával és emberségével vívta ki.

Szakmai szeretete és tudása vezérelte abban, hogy kutatómunkát végezzen Lánycsók község történetében. 48 oldalas kiadványt jelentetett meg a községi vezetés anyagi támogatásával. Az ő munkájára és kutatásainak eredményeire támaszkodva íródhatott egy újabb kiadvány, dr. Erdődy Gyula szerkesztésében.

Laci bácsi 1971-ben nyugdíjba vonult. 1976-ig – haláláig – még napközis nevelőként dolgozott iskolánkban. Munkája – tanítása – tevékenysége nem egy évre elég. Nem egy évtizeddel számol, hanem egy Életre ad ajándékot.

Marsai Dalma és Hahn Angéla